

Oponentský posudek diplomové práce:

Eleni Dimelisová, Konce katunových period v mayském kalendáři (Středisko iberoamerických studií FF UK, 2014, 89 s. rkp, obrazové přílohy)

Ke své diplomové práci přistoupila Eleni Dimelisová ambiciózně. Nebývá zvykem, aby si studenti magisterského studia volili témata z oboru studia předkolumbovské mayské kultury, neboť to znamená nejen studovat sekundární literaturu v angličtině a španělštině, ale především alespoň zahájit studium mayského hieroglyfického písma. Výsledek tohoto prvního vážného pokusu o mayistiku je velmi uspokojivý. Zároveň ukazuje, že se do moderního bádání lze zapojit i bez přímé účasti na archeologických výzkumech, díky možnostem využívat volně přístupné obrazové dokumentace (a samozřejmě i etnohistorické prameny, tedy texty z koloniální doby).

Konkrétně se studentka rozhodla věnovat problematice „katunových cyklů“, jednoho ze základních časových úseků dominantního kalendáře („dlouhého počtu“) v klasické době rozvoje mayské kultury (2.-9. století n.l.). Ústředním tématem práce je analýza stél (kamenných datovaných památníků) a oltářů vztyčovaných u příležitosti završení katunových cyklů, i tzv. dvoupyramidových komplexů, kde se odehrávaly příslušné rituály tyto akty doprovázející, v jedné z nejvýznamnějších mayských lokalit, Tikalu. Velmi úzké vymezení tématu umožnilo věnovat se mu skutečně do hloubky a zabránilo tomu, aby místo analýzy vznikla pouhá kompilace informací vypsanych z dostupné literatury.

Po úvodním základní charakteristice „Mayů“ – která by, upřímně řečeno, mohla být důkladnější a především měla zdůraznit specifika „klasického“ období, neboť většina českých čtenářů s nimi patrně nebude detailněji obeznámena – a vysvětlení principu mayského kalendáře následuje ikonografický a epigrafický rozbor kamenných artefaktů v lokalitě Tikal. Autorka se opírala o autoritativní sekundární literaturu, zároveň s ní ale neváhala polemizovat a uplatnit vlastní názor (např. s. 28, interpretace vyobrazení na stéle č. 39). Všechny zdroje informací jsou řádně citovány.

Výsledek analýzy není zcela „přelomový“, neboť se v zásadě potvrdily skutečnosti v mayistice známé: to, že konce katunových cyklů byly významnými okamžiky, které doprovázely rozmanité rituály i intenzivní stavební činnost; i ústřední role krále v těchto rituálech a aktivitách. Přesto jsou dílčí výsledky této detailní případové studie přínosné – například rozbor role ohně v rituálech (s. 35 ad.)

Práce je psaná velmi kultivovaně a svěže, jen s výjimečnými pravopisnými prohřešky (s. 35, „raně klasické stély“, místy chybějící interpunkce nebo naopak přebytečné knižní a archaické

výrazy typu „kterak“). Někdy se autorka dokonce odpoutává od akademického stylu a míří spíše do populárně naučné literatury. Například hned v úvodní pasáži se objevují obraty jako „dochované kodexy či latinkou psané texty ... se doslova ‚hemží‘ odkazy na mayský kalendář“ (s. 7); dále na s. 22: „mayští umělci na volný prostor ve svém díle příliš ‚nepotrpěli‘“: i když inkriminovaná slova umístila do uvozovek, bylo by asi lepší zvolit jiná. Udržela nicméně svou kreativitu v rozumných mezích.

Tyto dílčí výtky ale nesměřují ke zpochybnění práce jako celku a jsou spíše výzvou pro její autorku pro další pokračování v započatém bádání. Eleni Dimelisová prokázala schopnost samostatně pracovat se sekundární literaturou a s obtížnými primárními prameny, vyvozovat z nich vlastní závěry na základě dobré znalosti reálií a své názory prezentovat v písemné podobě tak, že mohou posloužit dalšímu bádání. Její diplomovou práci proto ráda doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení stupněm **v ý b o r n ě**.

Praha, 25. srpna 2014

Doc. Markéta Křížová, Ph.D.

Středisko ibero-amerických studií FF UK